

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 57 0 Пс 119491 20 Рев
Бања Лука, 11.03.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Г.В.Ш., кога заступа пуномоћник И.С., адвокат из Б.Л., против туженог А.о. а.д. Б., кога заступа пуномоћник М.Б., адвокат из Б., ради исплате дуга, вриједност спора 116.283,92 КМ, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 119491 20 Пж од 09.09.2020. године, на сједници вијећа одржаној дана 11.03.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се дјелимично усваја, обје нижестепене пресуде се преиначавају у дијелу одлуке о камати, тако што се:

- на износ од 58.146,12 CHF, умјесто законске затезне камате, досуђује домицилна камата почев од 03.03.2016. године па до исплате,
- на износ од 22.680,00 CHF, умјесто законске затезне камате, досуђује домицилна камата почев од 06.10.2016. године па до исплате.

У осталом дијелу, којим је тужитељу досуђен износ главног дуга од 80.825,76 CHF, као и у дијелу одлуке о трошковима поступка, ревизија се одбија.

Захтјев тужитеља за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију у износу од 1.766,50 КМ, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 119491 16 Пс од 18.12.2019. године тужени је обавезан да тужитељу исплати износ од 80.825,76 CHF, са законском затезном каматом и то:

- на износ од 58.146,12 CHF почев од 03.03.2016. године па до исплате,
- на износ од 22.680,00 CHF почев од 06.10.2016. године па до исплате, као и да му надокнади трошкове парничног поступка у износу од 15.972,98 КМ. Преко досуђених износа одбијен је тужбени захтјев, као и захтјев за накнаду трошкова поступка.

Рјешењем првостепеног суда о исправци и допуни пресуде од 27.12.2019. године извршена је исправка и допуна пресуде, у дијелу одлуке о трошковима поступка, тако да се у изреци пресуде умјесто износа трошкова поступка од 15.972,98 КМ наводи износ од 18.296,98 КМ, док је у осталом дијелу пресуда остала неизмијењена.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 119491 20 Пж од 09.09.2020. године, жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Одбијен је захтјев туженог за накнаду трошкова састава жалбе у износу од 1.665,00 КМ.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужени, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и тужбени захтјев у цјелости одбије или да се иста укине и предмет врати на поновни поступак.

У одговору на ревизију тужитељ предлаже да се изјављена ревизија одбије као неоснована.

Ревизија је дјелимично основана.

Предмет спора у овој парници је регресни захтјев тужитеља да се тужени обавезе да му, на име регреса, исплати износ од 89.806,40 CHF, са законском затезном каматом.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је М.В. у саобраћајној незгоди која се десила 04.08.2013. године у С., а коју је скривила осигураник туженог, њена кћерка С.В., задобила тешке тјелесне повреде од којих се лијечила у УКЦ Б.Л. од 04.08.2013. до 12.08.2013. године, а потом у Заводу за од 24.09.2013. до 16.10.2013. године; да је по повратку у Ј. (гдје је боравила и била запослена) лијечена амбулантно, а потом и стационарно у периоду од 09.07.2014. до 19.07.2014. године када је извршена нова хируршка интервенција, те је након тога услиједио рехабилитациони третман; да је оштећена В.М. закључила вансудско поравнање дана 27.01.2014. године са туженим под бројем АО 793-118/213 на износ од 11.782,13 КМ; да је тужитељ сносио трошкове лијечења В.М. у Ш. и исплатио на име трошкова лијечења, у вези са повредом, укупан износ од 89.806,40 CHF, који се односи на трошкове лијечења и друге материјалне трошкове у вези са повредом (ортопедска помагала и сл. 25.734 ЦХФ, на име накнаде за вријеме боловања осигуранице у периоду од 05.08.2013. до 31.12.2015. године износ од 38.872,80 CHF и на име једнократне накнаде 25.200,00 CHF).

На темељу тих чињеница, те утврђујући да је тужитељ на дан штетног догађаја био законом установљени осигуравач од посљедица повреда, првостепени суд је закључио да је исти активно легитимисан у овом спору и да има право да потражује од туженог регрес исплаћених трошкова лијечења и рехабилитације, лијекова, накнаде за вријеме привремене спријечености за рад и интегритетске штете. Тужитељ је оштећеној као свом осигураннику исплатио накнаду оних права која јој припадају по домаћем законодавству, па сходно одредбама члана 72. Савезног закона о општем дијелу права социјалног осигурања Ш., има право регреса према туженом у исплаћеном износу, с обзиром да је исплата у узрочно-посљедичној вези са повредама оштећене из штетног догађаја. Утврђујући да је М.В. допринијела да штета буде већа, јер је напустила лијечење на свој захтјев 16.10.2013. године, првостепени суд је умањио укупно потраживање за износ од 10 % за сваки вид потраживања, сходно одредби члана 192. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 те „Службени гласник РС“ број 17/93 до 74/04 - у даљем тексту ЗОО). Надаље, првостепени суд је нашао да на питање доприноса оштећене није од утицаја то што није била везана појасом, јер некориштење сигурносног појаса по оцјени првостепеног суда

није у узрочно-последичној вези са претрпљеним повредама. У погледу исплаћене интегритетске штете првостепени суд утврђује да се ради о штети која се односи на изгубљену зараду због немогућности обављања послова за које је оштећена оспособљена и да јој је исплаћена интегритетска штета у једнократном износу од 25.000,00 CHF као право које јој припада по основу умањења интегритета, јер је у Ш. одустала од права на инвалидску пензију и вратила се у Босну и Херцеговину. Сагласно наведеном, првостепени суд је дјелимично усвојио захтјев тужитеља тако што му је досудио укупан износ од 80.825,76 CHF.

Одлучујући о жалби туженог, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, уз допуну да се ради о спору са елементом иностраности, чији је основ Конвенција о социјалном осигурању која је закључена између ФНРЈ и Ш. К. о социјалном осигурању, потписана у Б. 08.06.1962. године и Конвенција о измјенама и допунама Конвенције од 08.06.1962. године потписана у Б. 09.07.1982. године (у даљем тексту: Конвенција о социјалном осигурању). У одговору на жалбене наводе, другостепени суд налази да је од стране првостепеног суда правилно утврђено да би М.В. изгубила право на здравствену заштиту и посао да се није вратила у Ш., те да нису основани жалбени наводи да је оштећена крива што је дошло до друге операције у Ш., јер да се у конкретном случају радило о специфичном виду прелома на граници биолошких операција и имплементације вјештачког кука и када се друга операција по природи врши онда када први оперативни захват није дао резултате (с обзиром на податке из налаза вјештака медицинске струке, којем налазу странке нису приговарале). Другостепени суд је прихватио правилним и утврђење првостепеног суда у погледу доприноса оштећене настанку штете, а да чињеница да иста (која је у возилу сједила позади) није била везана појасом није од утицаја на оцјену доприноса оштећене, јер је дошло до тешке хаварије возила и до повреде кука би дошло и да је била везана (на темељу изјашњења вјештака медицинске струке из допунског налаза). У односу на вансудско поравнање, које је оштећена закључила са туженим, другостепени суд налази да исто има правно дејство само између лица која су то поравнање закључила, а да је без утицаја на тужитеља, јер тужитељ није ни учествовао у закључењу истог. Сагласно наведеним разлозима, другостепени суд је жалбу туженог одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одлуке нижестепених судова, у дијелу досуђеног главног дуга, су правилне и законите и ревизионим наводима нису доведене у озбиљну сумњу.

Предметна штета (која је овдје предмет регресног потраживања) је настала у Ш., гдје су извршена плаћања на име ортопедских помагала и сл. 25.734 ЦХФ, на име накнаде за вријеме боловања осигуранице у периоду од 05.08.2013. до 31.12.2015. године износ од 38.872,80 CHF и на име једнократне накнаде 25.200,00 CHF, односно гдје се одвијала активност којом је одређено осигурање те је, у смислу одредбе члана 28. Закона о сукобу закона за разрјешење спора, у овој парници мјеродавно швајцарско право. Такав закључак произлази и из одредбе члана 4. Конвенције између ФНРЈ и Ш. К., према којој законодавство које се има примјењивати је у начелу законодавство стране уговорнице на чијој се територији обавља активност којом се одређује осигурање.

Билатерална Конвенција о социјалном осигурању закључена између ФНРЈ и Ш. К., потписана 08.06.1962. године, ратификована Уредбом од 31.08.1963. године, са измјенама и допунама Конвенције од 09.07.1982. године, која је на снази у односима између Босне и Херцеговине и Ш. К., према члану 1. став 1. тачка а), примјењује се у Ш.

на савезно законодавство о старосном, породичном и инвалидском осигурању. Према одредби члана 72. став 1. Савезног закона о општем дијелу права социјалног осигурања Ш. К., према трећем лицу које одговара за осигурани случај, носилац осигурања ступа у права осигураног лица и његових наследника у тренутку незгоде до висине законских давања осигуранику и његовим наследницима, а према ставу 4. исте одредбе ако постоји директно право потраживања оштећене особе према обавезном осигуравачу, носилац социјалног осигурања, који ступа у права оштећене особе, има иста права.

Произлази, да Конвенција предвиђа да швајцарски и југословенски држављани који могу полагати право на давање по основу полиса о осигурању из области примјене Конвенције, примају та давања, а да тужитељу, као иностраном швајцарском законом установљеном осигуравача од повреда, који је по основу наведене Конвенције извршио исплату из основа социјалног осигурања, припада право регреса, како су то правилно закључили и нижестепени судови, па нису основани ревизиони наводи о помањкању активне легитимације на страни тужитеља. Како су, дакле, предметна плаћања извршена у примјени Конвенције, то тужитељу даје право на регрес. При томе се не могу прихватити ревизиони наводи да није утврђено на кога се односи полиса по којој је тужитељ извршио плаћање, односно да ли оштећена уопште била запослена, јер је из полисе број ... јасно произлази да се ради о осигуранику Фондацији за ... у Л. (код којег послодавца је оштећена М.В. била запослена, како то произлази из рјешења о признавању права на исплату интегритетске штете).

Не могу се прихватити ревизиони наводи да је оштећена у већој мјери допринијела настанку штете, него што је то од стране нижестепених судова утврђено (у проценту од 10 %). Наиме, нижестепени судови овај проценат утврдили, имајући у виду понашање оштећене након обављеног рехабилитационог третмана у Заводу за ..., док су у подацима из налаза вјештака медицинске струке (којем парничне странке нису приговарале) имали упориште за закључак да чињеница да оштећена у моменту удеса није била везана појасом, није допринијела настанку штете. Нема мјеста приговору туженог, да друга операција којој је оштећена била подвргнута, није у узрочној вези са предметним саобраћајним удесом, јер из налаза вјештака медицинске струке супротно произлази.

Нема мјеста ни ревизионим наводима да је у конкретном случају требало примјенити одредбу члана 178. ЗОО, јер у предметном саобраћајном удесу нису учествовала два возила, док је у погледу права на исплату оштећеној, чему се у ревизији такође приговара, како је већ речено, мјеродавно право Ш., док је Конвенција о социјалном осигурању коју је прихватила Босна и Херцеговина и тиме је укључила у свој правни систем, правни основ на темељу кога тужитељу припада право да остварује утужени износ.

У погледу ревизионих навода, којима се приговара неопходности и нужности лијечења оштећене у Ш., према становишту овога суда, које је изражено у више одлука, нити једном одредбом Конвенције о социјалном осигурању није уговорена могућност да државе чланице врше провјеру одлука љекара друге државе чланице, при чињеници да из медицинске документације оштећене произлази да су о томе већ одлучивали љекари државе у којој је осигураник тужитеља лијечен.

Ирелевантни су ревизиони наводи да је оштећена морала имати упутницу за лијечење у иностранству и позивање на прописе из области здравственог осигурања, с

обзиром да се у овдје не ради о спору за накнаду трошкова лијечења у иностранству из основа прописа о здравственом осигурању Републике Српске.

Супротно ревизионим наводима да су нижестепени судови „по потреби примјенили прописе двају држава“, нижестепени судови су, имајући у виду област примјене Конвенције у Ш. и у Босни и Херцеговини, правилно закључили да законодавством из тих области није уређено питање подјелене одговорности, па како се у смислу члана 4. Конвенције примјењују само они закони који су предмет уговарања двију уговорних страна међудржавним споразумом, а не и закони који нису били предмет међудржавног споразума, те да се основаност наведеног приговора има оцјенити у смислу одредбе члана 192. ЗОО.

Нису основани ни ревизиони наводи да је висина потраживања тужитеља паушално одређена, јер су на основу података из налаза вјештака економске струке нижестепени судови правилно утврдили износе који су према швајцарском праву исплаћени оштећеној, те су исте умањили за утврђени процента доприноса оштећене од 10 %.

Према томе, нижестепеним одлукама тужени је правилно обавезан на плаћање износа од 80.825,76 CHF.

Насупрот томе, ревизионим наводима се са правом приговара досуди законске затезне камате на досуђене износе главнице, јер таква досуда нема упориште у материјалном праву. Стога, без обзира што је тужбеним захтјев тражена законска затезна камата, код тога да је тужитељу, као иностраном повјериоцу, досуђена главница у CHF, односно у страној валути (није затражена исплата у протувриједности KM), то није било мјеста досуди законске затезне камате према Закону о висини стопе затезне камате („Службени гласник РС“ бр. 19/01, 52/06 и 103/08). Због наведеног, у овом дијелу су нижестепене пресуде преиначене тако што је на главницу од 80.825,76 CHF, умјесто законске затезне камате, досуђена домицилна камата од дана извршеног плаћања па до исплате (одредба члана 277. став 1. ЗОО), јер према оцјени овога суда тиме није дошло до прекорачења тужбеног захтјева.

Из датих разлога, примјеном одредбе члана 248. и 250. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП), одлучено је као у изреци.

Како су на описани начин нижестепене одлуке преиначене у незнатном дијелу (у погледу споредног потраживања камата), наведено није довело до преиначења одлуке о трошковима поступка (којима тужени само паушално у ревизији приговара) у смислу одредбе члана 397. став 2. ЗПП.

Захтјев тужитеља за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију у износу од 1.766,50 KM, је одбијен, јер се не ради о нужном трошку, у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић